

ELS DIETARIS DE MITJA VIDA 1944-1982

Josep Bayerri Raga

L'Assemblea de Catalunya

El 7 de novembre de 1971, desafiant les forces de seguretat del règim franquista, es varen reunir clandestinament a la Parròquia de Sant Agustí de Barcelona unes 300 persones representants de partits polítics, organitzacions sindicals, entitats i sectors socials de diversa naturalesa: professionals, treballadors assalariats, universitaris, comunitats cristianes de base, etc. per constituir l'Assemblea de Catalunya, la més important, amplia i influent plataforma política unitària creada des de després de la Guerra. L'Assemblea va proclamar els grans acords unitaris: compromís de lluitar plegats per les llibertats democràtiques, per les llibertats nacionals de Catalunya (amb l'exercici del dret a l'autodeterminació), pel restabliment de la Generalitat, per un nou Estatut d'Autonomia, per l'amnistia dels presos i exiliats polítics, i per la coordinació amb la resta de les forces democràtiques de l'Estat a favor de la democràcia. Tot plegat es resumia en l'eslògan "Llibertat, Amnistia i Estatut d'Autonomia" que fou bandera i crit unitari de la lluita antifranguista a Catalunya els anys de la transició

El nucli impulsor de l'Assemblea foren els partits que foren components de la Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya (ERC, Front Nacional, l'MSC, el PSUC i Unió Democràtica) a la que s'hi afegirien altres. Alguns grups, però, romangueren fora alguns, com els nacionalistes de Jordi Pujol que el 1974 esdevindria Convergència Democràtica o el de Josep Pallach (Reagrupament Socialista i Democràtic de Catalunya), tot i que, el mateix 1974 establirien un comitè d'enllaç amb l'assemblea: d'altres, més a l'esquerra, se'n mantingueren al marge, tot i que, en dissoldre l'Assemblea deu anys després, reivindicaren la seva continuïtat assembleària.

Des de que vam anar junts a la Universitat Catalana d'Estiu l'any 1970, ens veiem sovint amb Joan Lluís Jornet tot i que ell vivia a Barcelona. Ell, més que jo, tenia relació amb els moviments de comunitats cristianes de bases inspirades pel mossèn Josep Dalmau Olive, rector de Gallifa i el monjo montserratí Ricard Lobo Gil. Cap a final d'octubre m'havia avisat que es preparava algo gros. La primera setmana de novembre ell i la seva dona l'Anna estaven a Tortosa i el dissabte em va dir que seria l'endemà i que tenia un contacte per anar-hi. El 7 de novembre de 1971 era un diumenge plujós. Varem sortir de Tortosa cap a les sis el matí amb el cotxe de Joan Lluís Jornet. Venia també l'Anna Maria que en arribar a Barcelona es quedà a casa i ell i jo varem tenir que passar per dos o tres domicilis per saber el lloc de la reunió i ens movíem d'un lloc a l'altre per raons de seguretat sense que l'anterior conegués la destinació final si no solament el contacte següent.

Finalment férem cap a la plaça de Sant Agustí davant la parròquia. Asseguts a un banc hi havia un noi i un noia amb un anorac roig i una guitarra. Ara no recordo el detall però segons com portés l'anorac o agafés la guitarra volia dir que hi havia via lliure. L'església de Sant Agustí és espaiosa i aquell dia hi havia prou gent a la missa que devia ser ja la de les 11, fou fàcil passar desapercebuts i, amb molta por, ens agenollarem a n dels banc com si participéssim de la litúrgia. Al poc va apropar-se algú i ens feu un gest perquè el seguíssim a distancia. Entrarem a la sagristia. Recordo que hi havia un capellà d'esquena posant-se o traient-se els ornaments. Ni ens va mirar. Al fons hi havia una petita porta i unes escales per accedir a un ampli espai amb caients inclinats sota la teulada. Estàvem sobre les voltes del temple. Hi havia molta gent en silenci. Em va sortir el meu neguit professional d'aparellador pensant que aquella concentració de pes podia suposar un perill i vaig dir-li a qui havia vora meu, a qui no coneixia de res, que passes la recomanació per a que la gent no es situes al centre de la sala si no als laterals vora les parets. La sorpresa fou quan entre aquella munió van aparèixer Fernando Torres, Joan Josep Murall, tots dos militants destacats del PSUC a Tortosa; després em digueren que també hi era l'arquitecte ampostí Miquel Àngel Soriano, fill de l'escultor Soriano Montagut. L'alegria fou gran i base per a esdeveniments futurs. Aquella coincidència inesperada i la voluntat de portar a Tortosa els principis inspiradors de l'Assemblea feren possible la col·laboració entre els grups que constituïrien l'oposició democràtica durant els anys de la transició.

Després de la missa de 12 es van tancar les portes de la parròquia i començarem a baixar de les golfes asseient als bancs de la nau central. Natros a la banda dreta i a la part de darrera. Anava a començar la sessió constitutiva de l'Assemblea de Catalunya. Omplíem els bancs de la nau. El record és llunyà i imperfecte però recordo que la primera intervenció fou de Josep Andreu Abelló, aleshores cap històric d'ERC amb un to solemne i ampul·lós. Van seguir una trentena d'intervencions de les mes diverses procedències polítiques mentre Jornet, més assabentat que jo, m'anava dient qui eren els que ell coneixia. Em ve la imatge de Joan Raventos, de Joan Colomines, de Josep Lluís Lopez Bulla, d'Agustí de Semir que havia estat regidor de l'ajuntament franquista de Barcelona d'aquell terç semi-democràtic elegit per votació dels caps de família i, especialment, d'Antoni Gutierrez amb el seu parlar vehement i convençut.

L'anècdota la protagonitzà una gitana que s'havia amagat dins un confessionari per buidar les guardioles quan l'església estès buida; al sortir de l'amagatall per fer la seva feina es va trobar amb aquella gentada que apareixia des de la penombra. El dispositiu de seguretat amb Pau Verrier Ainaud, militant del PSUC com a cap, la retingueren fins el final. A les 4 tot havia acabat amb temps per la missa de la tarda. La sortida, com l'arribada, fou en comptagotes per no despertar sospites; jo vaig ser dels primers. Recordo que en arribar a les Rambles vaig respirar i ja al tren de tornada vaig recordar la jornada amb el convenciment que havia participat en un fet històric. L'any següent entrava a militar al Moviment Socialista de Catalunya, l'MSC, i poc després creàvem l'Assemblea Democràtica del Baix Ebre.

Malgrat l'acció sistemàtica de les autoritats contra l'Assemblea de Catalunya, aquesta reeixí en la mobilització de grans masses en defensa del seu programa. Entre les iniciatives més assenyalades, destaquen el seu primer aniversari, que reuní a més de 3.000 persones a Ripoll; el primer de maig de 1973 que congregà a 8.000 persones a Sant Cugat del Vallès; i, sobre tot, les multitudinàries manifestacions de l'1 i el 8 de febrer de 1976 a Barcelona contra el govern d'Arias Navarro. El gran èxit, però, fou l'anomenada manifestació del milió de persones que tingué lloc la diada de l'11 de setembre de 1977 pel passeig de Gràcia de Barcelona, poc abans de la seva dissolució.

Nota afegida el 5 de novembre de 2021

Al cap de cinquanta anys tot segueix igual. L'eslògan de l'Assemblea de Catalunya era: Llibertat, Amnistia i Estatut d'autonomia. Avui es el mateix amb altres paraules: Llibertat, Amnistia i Independència. L'Estat Espanyol, amb Franco o amb la Constitució de 1978, continua reprimint. Una gran diferència: les forces democràtiques i el sobiranisme avui està desunits; el dogmatisme partidista, l'obsessió pel poder i l'ambició personal dels polítics han fet malbé aquells esperit de generositat que vam viure fa mig segle